

TALOUSARVIOALOITE 198/2005 vp

Määrärahan osoittaminen syyttäjälaitokselle ns. harmaan talouden torjuntaan

Eduskunnalle

Harmaan talouden torjunnan haasteellisuutta lisää rajat ylittävä työskentely. Torjunta vaatiikin tässä aloitteessa ehdotetun määrärahan lisäyksen ohella muita toimia. Toisessa aloitteessa ehdotamme lisää rahaa konkurssiasiamiehen toimiston toimintamenoihin. Lisäksi tarvitaan luonnollisesti lainsäädännöllisiä muutoksia.

Tarvitaankin tehokas toimenpideohjelma harmaan talouden torjumiseksi. Siinä keskeistä tulisi olla

- tilaajan tai teettäjän velvoitteiden kasvattaminen,
- arvonlisäveron käännetty verovelvollisuus
- työmarkkinajärjestöjen kanneoikeus
- rakennustyömaiden kulkulupajärjestelmän tehostaminen.

Työmarkkinajärjestöt ovat sopineet yleiset linjat tilaajavastuun toteuttamisesta, mutta käytännön toteuttamisesta on sovittava vielä vuodenvaihteeseen mennessä. Yritysten ennakoperintärekiestriote tulisi korvata rekisteröinnin reaaliaikaisella tarkistamisvelvollisuudella neljännesvuosittain. Lisäksi pääurakoitsijan tulisi ilmoittaa luettelo aliurakoitsijoista ja heidän henkilöstöstään verohallinnolle neljännesvuosittain.

Käännetyn arvonlisäverovelvollisuuden käyttöönotto ei ole Suomessa edennyt, vaikka veron maksamatta jättämisestä koituu valtion verotulojen menetyksen lisäksi eräillä aloilla rehellsille toimijoille merkittävä kilpailuhaitta. Jättäessään veron maksamatta valtiolle markkinoiden epärehelliset toimijat voivat tarjota hyödyk-

keitä alhaisemmalla hinnalla kuin normaalit yritykset.

Käännetyllä verovelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että aliurakoitsijan (myyjä) sijasta pääurakoitsija (ostaja) määrätään verovelvolliseksi alihankintapalvelujen myynnistä suoritettavasta verosta. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että nykyään urakat muodostavat usein pitkiä ketjuja ja veron ja maksujen laiminlyöntiä esiintyy nimenomaan ketjujen etäpäässä. Käännettyyn arvonlisäverovelvollisuuteen on nyt siirtynyt puolenkymmentä EU-maata, ensimmäisenä Hollanti.

Vaikka EU:n komissio on torjunut käännetyn verovelvollisuuden, se on käytännössä suostunut poikkeuksiin, milloin kyse on ollut harmaan talouden torjunnasta. Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 27 artiklan mukaan neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta antaa jäsenvaltiolle luvan ottaa käyttöön direktiivistä poikkeavia erityistoimenpiteitä veronkannon yksinkertaistamiseksi tai tietyn tyyppisten veropetosten ja veron kiertämisen estämiseksi.

Vaikka työmarkkinajärjestöjen kanneoikeus vaikuttaakin ensisijaisesti sopimusten noudattamiseen, sillä on toissijainen vaikutus myös harmaaseen talouteen, mm. siksi, että tällöin puututaan pimeään palkanmaksuun.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 25.60.21 lisäyksenä 600 000 euroa syyttäjälaitok-

TAA 198/2005 vp — Mikko Immonen /vas ym.

sen toimintamenoihin harmaan talouden torjuntaan sekä talousrikosten ja

vakavien rikosten käsittelyn tehostamiseen.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Mikko Immonen /vas
Matti Kauppila /vas
Mikko Kuoppa /vas
Veijo Puhjo /vas
Matti Kangas /vas
Erkki Virtanen /vas
Iivo Polvi /vas
Annika Lapintie /vas
Suvi-Anne Siimes /vas

Markus Mustajärvi /vas
Minna Sirnö /vas
Pentti Tiusanen /vas
Jaakko Laakso /vas
Anne Huotari /vas
Kari Uotila /vas
Unto Valpas /vas
Outi Ojala /vas